

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library
City
виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK VI.

Ч. 125.

ЧЕТВЕР, 6. ЛИСТОПАДА 1924.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, NOVEMBER 6th, 1924.

No. 125.

Vol. VI.

Кулидж вибраний президентом Злучених Держав

ДРУГИМ ПО КУЛИДЖОВИ ДІСТАВ НАЙБІЛЬШЕ ГОЛОСІВ
ДЕМОКРАТИЧНИЙ КАНДИДАТ ДЕЙВІС.

Між вибраними сенаторами є Вільям Е. Бора з Айдаго, сто-
ронник Радянських Республік.

В часі, коли пишемо ці рядки (в середу рано), нема ще повного висліду виборів в Злучених Державах, що відбулися у вівторок 4. листопада. Однак з того, що подає ранішня щоденна преса, можна сміло заключати, що Калвін Кулидж, кандидат республіканської партії і тежорішній президент, зівстав повною вибраністю президентом Злучених Держав.

Другим по ній дістав найбільше голосів Джан В. Дейвіс, кандидат демократичної партії. Третім щодо числа голосів стоїть сенатор Роберт М. Ла Фолет, незалежний кандидат, який уважав себе представником робітників і фермерів.

Ранішня преса не подає кількох голосів дістав Вільям З. Фостер, кандидат Робітничої Партії Америки. Також нема згадки, кількох голосів дістав інший кандидат на президента, котрих було 8 (включно зі згаданими вище).

Крім президента, у вівторок вибрано також стейтсменів і сенаторів.

З губернаторів зістали вибрані: в Нью Йорку (стейт) — Ал. Смит, демократ; в Іллінойс — Лен Спол, республіканець; в Джорджії — Клифорд Вокер, демократ; в Айові — Дж. Гаман, республіканець; в Висконсині — Блейн, республіканець; в Техасі — Миріам Фергусон, демократка; в Мейні — Ралф О. Брюстер, республіканець.

Зі всіх 34 сенаторів оповіщений є вибір 11 республіканців і 11 демократів. Серед вибраних республіканських сенаторів є Вільям Е. Бора, зі стейту Айдаго, відомий зі своєї симпатії до Радянських Республік.

Зі 104 вибраних конгресменів є 68 демократів і 36 республіканців. Велика більшість демократичних конгресменів походить з полудневих стейтів.

ПІДЧАС ВИБОРІВ В ШКАГО 1 ЧОЛОВІКА УБИТО А 2 РАНЕНО.

ШКАГО, 5. листопада. — Підчас виборів убито тут вчора вистрілом з револьвера одного чоловіка, а одного тяжко ранено. Імя убитого не є відоме.

Ранений називається К. Медокс і має бути членом юнії візників. Передтим ранено було вісімнадцятьма револьвером Антона Рудзінського, коли він йшов з місця голосування. Кажуть, що це була робота

одних і тих самих людей. Напасники гнали автомобілем і з нього стріляли.

ШКАГО, 1. листопада. — Останні обчислення виборчих фондів трох великих партій виказують, що республіканці зібрали досі 3 мільони 742 тисячі доларів, демократи 552 тисячі 368 доларів, а поступовці около 275 тисяч доларів.

Обі останні партії мають недобори, бо видали більше, як досі зібрали.

РОБІТНИЧЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МЕКДО- НАЛДА ЗРЕЗИГНУВАЛО.

Стенлей Балдвін, лідер консервативної партії, прийняв поручення утворити новий кабінет.

ЛОНДОН, 5. листопада. — Кабінет Рамсея МекДоналда перше робітниче правительтво Великої Британії — зрезигнував вчора ввечері. Король Юрій прийняв резигнацію. Кабінет ринув не опублікувати висліду інвестиції т. зв. листа Зіновева.

Правительтво на чолі з МекДоналдом, самоосвіченим сином шотландського селянина,

було при владі девять місяців, в котрім то часі воно колибуть могло бути повалене злученими силами консервативістів і лібералів, які мали разом о много більше голосів, як правительственна Партія Праці.

Стенлей Балдвін, лідер консервативної партії і бувший прем'єр, був вчора ввечері на авдієнції у короля і прийняв поручення утворити нове правительтво.

ЗАЛІЗНИЦІ УБИЛИ ДЕСЯТЬ
ЛЮДЕЙ.
ЛІВЕРПІЛ, Англія, 5. листопада. — Оспішний потяг, що йде з Ліверпулу до Блекпулу, виколісся близько Лайтаму, в наслідок чого згинило 13 осіб а много було ранених.
НЮПОРТ НІС, Вірджинія, 4. листопада. — Пасажирський потяг наїхав вчора коло Гамп-

тону на перевозний автомобіль, що йшов з Гамптону до Покесону, а наслідок чого згинило 11 осіб а 4 особи зістали тяжко ранені.

ШКАГО, 3. листопада. — Тигаровий потяг вїхав тут вчора на переповнений людьми трамвай, в наслідок чого 10 пасажирів було убитих а около 40 ранених.

УВІЛЬНЕНО УЧАСНИКІВ КОМУНІСТИЧ- НОГО КОНГРЕСУ У ЛЬВОВІ.

З в'язниці вийшли по 2½ роках Сидір Сенік, Нестор Хомин,
Адольф Юнг і Мозес Рапапорт.

ЛЬВІВ, 10. жовтня. — На днях вийшли на волю по відсидженню півтрьох-річної тяжкої в'язниці учасники т. зв. святоюрського (комунистичного) конгресу: Сидір Сенік, Нестор Хомин, Адольф Юнг і Мозес Рапапорт.

Сенік перебував в тюрмі в Хенщинах, а прочі три в тюрмі Радомию. Сенікові не дозволе-

но по відсиджанню волі вийти куди сам захоче, тільки зазначеного в кайдани відставив його поліційний конвой до місця прилежності.

Зі засуджених в святоюрських процесах знаходиться ще в тюрмі тільки К. Ціхоцький, який перебуває в хенщинській тюрмі для докінчення кари трохлітньої в'язниці.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ В ЕСПАНІ СТАЛО ДУЖЕ КРИТИЧНЕ.

Прибувші до Франції Еспанці розказують, що неминучо прийде до влади нове правительтво.

БІЯРЦІ, Франція, 4. листопада. — Прибуваючі з Мадриду пасажирі кажуть, що політичне положення в Еспанії стало дуже критичне. Зміни в країні є неминучі і буде сформоване нове правительтво.

В зв'язку з утворенням такого правительтва згадують і імена генерала Барери, теперішнього військового губернатора Каталонії, як міністра війни; адмірала Де Магаза, як міністра морської армії; і Кальо Соелі, як міністра внутрішніх справ.

МАДРИД, Еспанія, 30. жовтня. — Велика демонстрація лі-

бералів проти диктатури ген. Прімо де Рівери закінчилася масовим арештуванням всіх зібраних.

В зібранню лібералів брало участь багато бувших міністрів і політичних діячів. На зібрання наспіли привіти від діячів, котрих ген. де Рівера прогнав з Еспанії.

В своїх промовах бесідники остро критикували режим ген. де Рівери, заявляючи, що він наносить ганьбу Еспанії перед цілим цивілізованим світом.

Серед учасників зібрання було багато письменників і професорів, і всі вони одностайно висловили свою позицію.

МАНІФЕСТ КОМ. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ДО НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

БЕРЛІН, 28. жовтня. — Орган німецьких комуністів "Роте Фане" оголосив маніфест Комуністичного Інтернаціоналу до робітників Німеччини з нагоди річниці комуністичного повстання в Гамбургу. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу, згадуючи про жертви, що впади підчас повстання, закликає німецьких робітників, щоби злучилися з революційними рядами Комуністичної Партії для викликання революції.

"Пролетарська революція в Німеччині зближається помімо Досіа, Ебертві і Носкіа", говорить в привіті Комуністичного Інтернаціоналу. "Повстання в Гамбургу в 1923 р. було тільки пробою. Рішучі бої зближаються".

Реакційна преса і реакційні політичні круги підняли крик, називаючи маніфест Комінтерна вмішуванням радянського правительтва у внутрішні справи Німеччини.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ МА- НІФЕСТУ КОМІНТЕРНА.

БЕРЛІН, 1. листопада. — Німецьке правительтво вислало до радянського правительтва ноту, в якій закликає йому, щоби воно вмішується у внутрішні справи Німеччини.

Причиною вислання ноти був маніфест Комуністичного Інтернаціоналу, виданий з нагоди наближаючих виборів до німецького парламенту. Цей

маніфест був поміщений в німецьких комуністичних газетах.

Реакційна преса закликає німецьке правительтво, щоби підняло проти С.Р.С.Р. і комуністів як найенергічніші кроки. Вона вказує на велику "червону небезпеку", що загрожує Німеччині.

В деяких політичних кругах

13 ДЕРЖАВ ПІДПИСАЛИ АР- БІТРАЖНИЙ ПРО- ТОКОЛ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 4. листопада. — Сер Ерік Друммонд, генеральний секретар Ліги Націй, вислав вчора урядово до всіх правительств, включаючи американське, новий протокол Ліги в справі арбітрації, забезпечення і розоруження.

Друммонд повідомляє держави, що протокол є отворений до підпису для членів і нечленів Ліги Націй.

Дотепер цей протокол підписало 13 держав.

ПРЕМ'ЄР ЕРІО ДІСТАВ ВО- ТУМ ДОВІР'Я.

ПАРИЖ, 5. листопада. — Прем'єр Еріо отримав вчора в палаті послів вотум довіри. За внеском було 410 голосів, проти 171.

Еріо домагався зарядити полосування після бурних сцен між членами правліці і лівліці, в часі котрих закидувано прем'єрові, що він зломав свої виборчі обіцянки.

РАДЯНСЬКИЙ ПОСОЛ ПРИБ- УВ ДО МЕКСИКА.

ВЕРА-КРУЗ, Мексика, 1. листопада. — Тут прибув вчора радянський посол С. Пестковський і вїхав до столиці Мексика. В честь прибувшого посла місцева радикальна робітничество устроїло демонстрацію. Відповідаючи на привітні промови, радянський посол вказав на близькість ідей і змагань Мексика і С.Р.С.Р. та висловив надію, що між обома державами будуть навізані тісні економічні і дипломатичні зносини.

ПОШИРЕННЯ КНИЖКИ НА УКРАЇНІ.

Організацією поширення книжки в маси на Україні займається головню "Книгоспілка". Робить вона це через кооперативи, які мають книгарні. Районні союзи кооператив на Україні мають 77 книгарень, а саме: на Київщині 20, Одещині 13, Полтавщині 10, Харківщині 9, Катеринославщині 9, Поділля 7, Чернігівщині 5, Волині 3, Донеччині 2.

Ці книгарні, ведучи продаж в роздріб, одночасно являються книжковими складами для сільських споживчих спілок, які втягається до торгівлі книжками. Таких спілок є около 1,000, біля 400 спілок ведуть це діло постійно, решта — випадково.

НЮ ЙОРК, 20. жовтня. — Яких 25 робітників напали вчора на фабрику сорочок Льва Рософа, котрої властитель не хотів признати у себе робітничої юнії, прогналі робітників з роботи, подомили машини й побили вікна. Кілька муринок, що там працювали, віднесли лекший ушкодження. Один мушина дістав ножем по голові.

домагаються від правительтва Маркса, щоби воно зовсім зірвало зносини з Радянським Союзом.

ВИПРАВА ГЕН. ВУ ПЕЙ ФУ НА ПЕКІН СКІНЧИЛАСЯ НЕВДАЧЕЮ.

Армія бувшого головного команданта зістала розбита а сам Ву
Пей Фу втік на кружляку до Шангаю.

ТІЕН ТСІН, Китай, 4. листопада. — Генерал Ву Пей Фу втік з поля бою, де його війська зістали побиті злученими силами генерала Фенг Ю Гсіянга і Чанг Цю Ліна.

Ву всім на китайській кружляку "Гайхі", що стоїть в гирлі ріки Пей Го, 30 миль на полудневий схід від Тіен Тсіна, і є в дорозі до Шангаю, де генерал Чанг Гсіер Юан остає лояльний до нього.

Більшість армії ген. Ву є розбита і подається назад на Таку, над гирлом ріки Пей Го, в цілковитім безладдю. Серед жовнів вїбух бунт.

(Ву Пей Фу з частиною своєї армії йшов був з північного фронту (проти Чанг Цю Ліна) на Пекін, щоби прогнати звідтам ген. Фенг Ю Гсіянга. Він дійшов вже був до Тіен Тсіна, недалеко від Пекіну, і там його армію розбито.)

ВІЙСЬКА ГЕНЕРАЛА ФЕНГ Ю ГСІЯНГА ЗАНЯЛИ ТІЕН ТСІН.

"Християнський генерал" є тепер паном положення і війна в північній Китаю закінчилася.

ЛОНДОН, 5. листопада. — Делеша з Тіен Тсіна до "Сенатра Ньюс" доносить, що армія генерала Фенг Ю Гсіянга, побивши чігліські війська генерала Ву Пей Фу, заняла Тіен Тсіна.

Після побиття і утечі ген. Ву Пей Фу, ген. Фенг Ю Гсіянг є тепер паном положення і війна в північній Китаю закінчилася.

В Тіен Тсіні стоять гарнізони чужинецького війська.

ЛОНДОН, 4. листопада. — Делеша з Шангаю доносить, що армія Чанг Цю Ліна захопила в Шан Гаї Квані 30,000 чігліських жовнів (з армії Ву Пей Фу) та 100 армат. Шан Гаї Кван находитсь тепер в руках манджурських військ.

ТІЕН ТСІН, Китай, 3. листопада. — Між генералами Фенг Ю Гсіянгом і Ву Пей Фу ведеться мирові переговори. Обі армії заклочили перемир'я і застановили боротьбу.

ВЕЛ. БРИТАНІЯ І ТУРЕЧЧИНА ПРИНЯЛИ РІШЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ.

БРУКСЕЛЯ, 1. листопада. — Велика Британія і Туреччина згодилися прийняти рішення Ліги Націй в справі границі між Іраком і Туреччиною.

Представники Туреччини і Британії обіцяли тут на спеціальній сесії ради Ліги Націй, що істнувала підчас підписання Ліозанського договору.

представники ради не відвідають оспорюваної території і не визначать сталої границі.

Бритійські і турецькі війська, згідно з угодою, евакуують всю територію, яку займають тепер поза визначеною новою лінією. Тимчасова границя йде майже по тій лінії, що істнувала підчас підписання Ліозанського договору.

СМИТ ЗНОВ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 3 РОКИ.

ТОРОНТО, 5. листопада. — Суддя Моват засудив вчора Пітера Сміта, бувшого скарбника провінції Онтеріо, на три роки в'язниці за конспірацію в зв'язку з певними трансакціями зі збанкрутованим Гом Бенком.

Сміт є вже раз засуджений на три роки в'язниці за конспірацію здефравдувати про-

вінцію на продажі бондів. Оба засуди будуть йти рівночасно.

ТОРОНТО, 4. листопада. — Апеляційний суд відкинув вчора апель Пітера Сміта проти засудження його на три роки в'язниці і на заплачення з Еміліусом Джарвісом \$600,000 кари за конспірацію здефравдувати провінцію Онтеріо.

РАДЯНСЬКИЙ ПОСОЛ ВИ- ІХАВ З ВАРШАВИ.

ВАРШАВА, 29. жовтня. — Радянський посол до Польщі Оболєнський вїхав з Варшави. Обов'язки посла буде сповняти тимчасово член посоль-

ства Весоловський. Польське правительтво обвинувачувало Оболєнського в ворожій пропаганді і домагалося його відкликання.

В листопаді уряд посла обіймає Волков.

2,000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ДЛЯ "УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ" В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ!

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРОВИЙ ТЕАТР.

(Тарас Бульба — опера М. Лисенка.)

Нарешті. Три десятки років тому найтакадивніший український композитор, М. Лисенко, написав свого “Тараса Бульбу”. Це було в часи найчорнішої реакції, коли українське слово, українська пісня, українська культура мусіли боротися за своє визнання. І борючись. Музичні кола тодішньої Росії визнали велику художню вартість цієї опери на українській мові (до того були неважливі спроби), написана Українцем українською мовою. Та не довелося тоді з’явитися на сцені “Тараса Бульби”, бо тогочасні царські цензури не хотіли дозволити українсько-польському уряду. Інтервенція таких людей-корифей, як Римський-Корсаков досі дає право українській культурі, що царський уряд “дозволяв” уже виставити “Тараса Бульбу”... російською мовою. Та тут сам Лисенко не дозволив калічити його твір, якому довелося довго чекати своєї черги.

Щось не чути нічого було, щоб царедворці з України Скоропадські, Кочубей, Ханенки то-що замовили перед “величествами” хоч-би одне слово на захист української культури. Не подбали вони про неї й тоді, коли волею Вігельма ІІ опинилися на чолі влади. Не поспішали з виставою української опери й наші “патріоти”, навіть і не згадували про неї. Чому? Де причини?.. Краще хай дадуть відповідь на ті запитання самі “самостійники”, що самостійно продавали всі і всіх то російським царем, то польським шляхти, то всевітнім шахраям тилу п.п. Ено, Бартемі то-що. В “Тарасові Бульбі” є щось таке, чого не хотіли показувати часом не лише п.п. Скоропадські, але й Петлюри з Лівинськими...

Не будучи ніяким критиком, не даю критичної оцінки ні

жодній частині опери, ні вистави. Бо вчора, 4 жовтня, опера “Тарас Бульба” таки побачила світ, і тую оперу з насолодою слухали і бачили громадяне Української Соціалістичної Радянської Республіки. Вони горді зі своїх здобутків. То наслідок тяжкої праці наших артистів, що не покинули своєї країни і свого народу в найтяжчі хвили, не пішли служити ворогам своїх революційних мас, не пішли потімати ворогів звуками нашої пісні, а бідуючи, творили в купі з масами і для мас. Є то наслідок тої української, тої активної підтримки української культури, яку провадить радянська влада.

Хай сичать, хай бісуються, хай лютують ще наші “патріоти” — Петлюри, Петрушевичі, Скоропадські та Шаповали, хай брешуть, хай виють Чижі, Назаруки та Целевичі — українська мова, українська культура в Українській Соціалістичній Державі розвивається, росте, квітне. Хай казяться пані-шляхти, румунські бояре та чеські “демократи” — десять мільйонів селян та робітників Західної України знають, що існує майже три десятки мільйонів їхніх братів на Сході, які у своїй хаті творять свою правду і силу, яка з’єднає всіх працюючих України в “сімі вольній новій”... А як болочо стискається серце, що в мент, коли ми у своїй столиці святкуємо нову перемогу революції над реакцією, там у польських багнях і лісах, на Карпатських вершинах і в наших зеленіх Буковині л’ється кров селянська та робітничая і панує кат. І хочеться гукнути: помсти і карні ворогам!.. воля і щастя братам!..

Юрко Тютюнник.
Харків, 5. X. 1924.

а робітником не погоджувався, щоб робітники вічно ворогували між собою, щоб робітників не належало до робітничої організації, щоб не міг довідатися про всі ті шахрайства, які поповнюють капіталісти і їх слуги на робітничій класі. Цего вони дуже бояться і нам казати, щоб не належали до робітничої організації. Та годі вже вам, робітники, вірити понаме і різким дурисвітам! Поважже опам’ятайтесь!

Він же є люде, і вам належить жити так, як людині. Ви є творцем всіх багатств, ви обробили землю для хліборобства, осушили болота, та профірали дороги поміж густі дрімучі ліси. Ви удосконалили ніякішу техніку, вирвали у природи її тайни та заволідали паровою, електрикою. То чому ж ви не маєте права з цих здобутків користатися, але з них користують капіталісти? А тому, що ми не є організовані в свою робітничо-агрікультурну організацію.

Воюєм, наприклад, таке велике індустріальне місто, як Монреал. Скільки тут є українських робітників, а скільки їх належить до робітничих організацій? Належить лише маленькій гурток свідомих робітників, які працюють в товаристві понад сили, які на великій заклик відликуються оскільки лиш можуть. Ось місяць листопад — поміч нашої робітничої преси “Укр. Роб. Вістям” і “Робітничі” — чи відкликнетесь ви, всі українські робітники, на запис нашої робітничої преси? Чи станете ви сталими представниками “Українських Робітничих Вістей” позачинши від місяця листопада? Чи поженете ви по своїй силі на пресовий фонд “Укр. Роб. Вістей”? Відкликнуться в першій мірі організовані робітники і симпатисти. А що-ж ті робітники скажуть, які належать до місцевих закостенілих партій отщипних напів-істнующих читальень? Вони ще на дальше є під впливом попів та чорної сотні і тому вони на цей заклик

не відкликнуться. То-ж злаймо собі кожний справу і поставимо питання: Чому я не належу до робітничої організації? І так кожний собі скажимо: я повинен бути в ній! Чому-я до цієї пори не є представником “Укр. Роб. Вістей”? Скільки я пожертвував на пресовий фонд “У.Р.В.”, щоб таким чином міг мати свій часопис втримати при житті? Якщо ми, робітники і фермери, застановимося кожний з поодиноким над такими питаннями і ширі відкликнемося на них, то будемо певні, що замість малого гуртка в робітничій організації, повстане велика робітничая організація, яка буде числитися не десятками, а сотнями членів в самому Монреалі і в кожній місцевості.

Товариші і товаришки! Так жити байдужо не можна! Пора вже братися за науку, за книжку та за робітничу газету! Подумайте собі: Якщо ви прийдете колись до старого крию і вас там спитав, що ви тут робили за цілий час? Чи не прийде вам червонощі? Чи не прийде вам виправдатися? Коли читаєш робітничу пресу, то доводиться про жаліве життя українських робітників і селян в Сх. Галичині під пануванням польської шляхти. Борьба, тюрма, поби, втеча з тюрми, розстріли, відтак, знову боротьба, тюрма, катовання, біль, терпіння, муки. Таке то життя в Сх. Галичині. А ми навіть про це мало знаємо. А може скажете, що замість їхати до Сх. Галичини, поїдете на Велику Україну, бо там є свобода. Чи співчинились ви хоч чим небудь до тієї свободи? Коли ні, так старайтеся, щоб на дальше робили щось корисного. Хай нашим газетом буде: всі за одного, один за всіх!

Всі як один в ради робітничих організацій! Всі разом на поміч своєї преси “Укр. Роб. Вістям” і “Робітничі”! Хай живуть “Укр. Роб. Вісті” на славу робітникам! Хай живе солідарність всіх працюючих!

Ю. Варанець.

3 поля науки і техніки

НОВЕ ПЛЕМЯ БІЛОШКИРИХ ІНДІЙЦІВ.

Американськ Річард Марч, начальник наукової експедиції, всі члени якої, крім нього, загинули, досліджуючи з науковою метою південно-західну частину Панами, надіслав несподівано невідоме досі плем’я білошкірих Індіців у районі річки Хукуанаки. Зовнішніми прикметами цієї раси є: довгий череп, високий квопаклоподібний лоб, високі дуже помітні вилиці, широкі обличчя, щетинисте волосся й сині очі.

Марч привіз з собою багато матеріалів до вивчення цього племені і Смітсонський інститут в Злуч. Державах почав їх наукове дослідження. Крім такого фотографії, він привіз також двох білошкірих Індіців. Дослідити докладно їхнє походження досі не пощастило.

Лондонський “Таймс” повідомляє, що британський музей придбав коштовну колекцію етнографічних річей у двох англійських туристів, що теж випадково надібрали це плем’я. Коли вони висадилися з своєї яхти в Сент Блейс (затока в 200 анг. милях на схід від панамаського каналу), їм довелося подавати медичну допомогу індіському населенню того міста. Чутки про їх “магічну силу” швидко розлетілися по всіх диких закутках країни і одного разу до них зявилася група з 4-ох білошкірих Індіців, про яких вони досі не чули.

Для етнографії і науки, взагалі, цінне в цьому винаході є те, що в 20 віці, виявляється, живуть люде, які не мають ніякого уявлення про метал і навіть камінь, як матеріал для виробу чогось. Все їхнє начиння, всі річі хатнього вжитку то що, зроблене з дерева й кісток. Все їхнє життя нагадує період перед камінним віком.

Між річками їхнього вжитку, що є тепер в англійському морі, звертають на себе увагу: кухонні прилади з глини, корали з кісток, зубів акули, пір’я і мушель і багато рукоділних дерев’яних виробів. Особливо цікаві виробання. Вони складені зі стьожок різноманітних ясно-червоних матеріалів і нагадують людей, тварин, диких звірів то що. Комбінація фарб, на думку дослідів, свідчить про варварський художній смак цих примітивних людей.

Невідомо напевно в яких випадках зодгають хукуанаки це виробання, але треба гадати, що його призначено для особливо урочистих релігійних церемоній.

В колекції є також постаті нормального людського зросту, вирзані з дерева. Одна постаць нагадує місіонера 18 віку, а друга матроса. Це дає підставу гадати, що давно вже було зроблено спроби дослідити цю країну.

Таким дерев’яним ідолам білошкірі Індіці моляться, як богами.

ВСЯЧИНА

Чоловікам на розум.

Голова примусового навчання в Шікаго, Вільям Бодін, сказав, що він посадив в тюрму кожного чоловіка-“рабівника”, що оженився з дівчиною, якій не було ще 16 літ, і відтак не буде посылати жінки до школи.

Цікавий “математик”.

Положий редактор “Кан. Українця” повідомляє, що радянська влада на Україні віддала Жидам вісім мільйонів акрів землі в Катеринославській губернії.

Як видно, хаос панує не тільки в редакції “Кан. Укр.” але і в головах його редакторів, коли вони вже й на Україні міряють землю на акри. Хоч би подали вже, кілька мільйонів акрів має ціла Катеринославська губернія.

Збіжжя з перед тисячі років.

Фармер, що живе близько місцевості Морген, в Злучених Державах, посіяв зерно збіжжя, добутого з єгипетського гробу, в якому знаходилися мумії із перед тисячі років. Зерно ті видали дуже гарні плоди, що доказує, що через тисячу років не заумерла їхня животна сила.

ВАЖНІ ПОВІДОМЛЕННЯ!

Подаємо до відома всім філіям і відділам Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім провінції Саскечевану, що Провінційальний Екзекутивний Комітет Товариства рішів вислати другий раз цього року організатора на організаційну об’їздку в провінції Саскечеван. Організатор відіе о-коло 5. листопада. Вірно, що наші організації приймуть його ширю та дадуть йому всяку потрібну як моральну, так і матеріальну допомогу.

Закликаємо всі робітничі і фармерські організації провінції Саскечевану, які ще не є злучені з Товариством Український Робітничо-Фармерський Дім, а бажають щоб наш організатор загостив до їх місцевості, хай зараз таки напишуть до нас, а ми постараємося, щоб наш організатор не оминув їх-місцевості. Так само ми повідомимо кожну місцевість на який день наш організатор може її відвідати.

Писати просимо на слідуючу адресу:

A. Denesiuk,
32 River St. W.,
Moose Jaw, Sask.

Провінційальний Екзекутивний Комітет Товариства У.Р.Ф.Д. в Альберті повідомляє всі фармерські філії і відділи, що він недовзі виїде організатором між фармерів, а відтак в робітничі місцевості. За всякими інформаціями просимо фармерські товариства звертатися на адресу:

Provincial Executive Committee
Ukrainian Labor Temple
10628 — 96 St.,
Edmonton, Alta.

Товариші! Відновляйте передплату на “Українські Робітничі Вісті”.

СКАЖІМ СОБІ ПРАВДУ В ОЧИ.

Нинішнє суспільство поділяється на два великих табори, які зводять між собою завязути боротьбу. Діє першого табору ми зачисляємо: фабрикантів, банкірів, купців і дрібну буржуазію та їх слуг. До другого табору зачисляємо пролетарську червоно інтелігенцію, пролетаріят, який не має нічого в похіданню, крім десятків палачів і незможне фармерство чи селянство. Перший табір випливає життям радощів, ніколи нічого не продукує, а живе в розкішних палатах, ходять в брилянтах та шовками шпелестять.

Що-ж другий табір має? Горе, нужду, андій, голод, по-

шести, холод, безробіття, страйк, та різні сліди. І чому це воно так? Чому ті, котрі нічого ніколи не роблять, не продукують, а так розкішно живуть? А тому, що вони добре організовані і всі як один належать до своєї організації, без різниці національних і релігійних поглядів та переконань. А ми, робітники і фермери, чи є ми організовані в робітничі чи фармерські товариства, як ті перші? Ні, ми не є організовані. Ми є розпорешені, поділені на різні релігійні секти. Попівство, є на услугах капіталістів. Воно розриває наше тіло на часті живцем. Воно старастяся, щоби робітник

СУН ЯТ СЕН — МЕКДОНАЛДОВІ.

Голова уряду південного Китаю, Сун-Ят-Сен, надіслав телеграму Сесії Ліги Націй таку телеграму:

“З огляду на порушену МекДоналду справу на останньому засіданні Ліги Націй справу про незалежність Грузії та встановлення міжнародного миру, Лізі, безперечно, буде цікаво знати, що і версія я надіслав МекДоналду протеста проти втручання ним моєюм урядові ультиматуму, що погрожує ворожим чинкам британської флоту в разі, як що мій уряд вживе потрібних заходів для придушення повстання в Кантоні, що його викликало імперіялісти та реакціонери.

МекДоналд на цього протеста не відповів. Наскільки я розумію, його мовчанка означає, що політика Англії буде, як раніш, виявлятися в учинках імперіялістичної інтервенції та підтримці контрреволюційних виступів проти національного руху й утворення міцного незалежного Китаю.

Нема нічого дивного в тому, що МекДоналд, підтримавши бунтарів і реакціонерів у Кантоні, потім, поїхав до Женеви, щоб виступити як чемпіон контрреволюції в грузинській республіці, яко чесний маклер, що почув запах карказської нафти.

М. ПРЧАН “БЕЙБИ”

(Уривки з щоденника могого найближчого приятеля.)

(Продовження.)

— Ні, ні. Але я дуже зявила. Мені стало тяжко. Згадав хвору маму, себе, людей... І тяжко... Чому я досі не думала про це?..

— Мені жаль, що ви так посумніли.

— Ні, це нічого. Завтра я знову буду весело. Це дурниця. Добраніч вам... Добраніч!

“Бейбі” вийшла. Мене раптово огортає порожнеча і я виразніше чую, як за вікном рівномірним тактом падають краплі осіннього дощу. Підхожу до вікна і ще тямє стає. Бачу німу, чорну чужу ніч. А за стіною тихо. Хвилину стоні і мимоволі виривається з моїх грудей тихий щепіт:

— Добраніч “бейбі”!

Глухо, другі кімнати відповідає годинник. Бе дванайшту. Це він теж каже:

— Добраніч “бейбі”!

14. серпня 1924

Вже два ні не записував нічого, бо не до писання було. Я вже далеко від міста, від “бейбі”. Коли передвечора я знову дармо перестояв біля контори в місті, аби поїхати на живня, то рішів, що треба на власну руку шукати праці. Ранком вийшов в дорогу. “Бейбі” попрощалася зі мною ширю і поспішаючи до школи кинула на порозі моє слово:

— Повертайтеся додому, бо мені буде сумно... Прийшов я на залізничну стайку, а грошей в мене зазедво на цілий день життя. Купив білет до другої стайки і поїхав. Потім — “зайцем”. Кондуктор вважав, що я в вагоні в другий. Словом — маневри. Всі думки скеровані в один бік: щоб не зложити. Перед очима єдина

постать: кондуктор. Поза ним ніби не існує ніякий інший світ.

Ще в місті згадав я знайомого фермера, в якого працював підчас живих минулого року. Рішів їхати прямо до нього. Чей-же найдеться ще в нього місце для мене.

Тихцем вивоз з потягу на маленькій стайці серед піль. Кілька хаток і кілька душ. Показали мертвечина, чорна-глуха ніч. Була мабуть північ, як потяг рушив далі а я залишився один, як палець біля порожньої стайки. Мені добре відомо, що до знайомого фермера це 12 миль. Що-ж робити серед цієї глухої ночі? Росить дощ, починає чвяхати батіжком в обличчя. І холод наскрізь проймає мене. Дрожу, як в лихорадці. Ні, ні. Нічого тут не вистаю. Треба йти. Ось так, вріжуся прямо в темнісі ночі і піду.

І пішов. Дороги не знав, а більше догадувався. Та взагалі, яка різниця? Аби йти, аби не стояти. Ціле життя ходимо, тиняємося гірше собак і на одно виходить: на біду.

“Десять далеко” — ледво око добачує, горить вогонь. Може сьдома, може й хато. Згадується диточі літа, як дуже лачно було на маленькій душі, коли чорну ніч будида пожежа. Зараз мені не лачно, а всеж таки — яке страшне марне життя працюючої людини! Просто — погній. Від маленьких літ до самої смерті без-устанна боротьба. День в день, з року в рік. Боротьба інстинктовна, за існування, без жалю, без сентиментів. Борешся — житимеш, опустити руки — здохнеш гірше собаки. Ось і я зараз. Чужа країна, чужа ніч, невідомі поля, глушина... А я мандрую, борюся, щоб добитися до шматка хліба, щоб продати себе і заспокоїти свій шлунок. І у всіх нас є розум. Всі ми рахуємося найбільш розвиненими живими істотами землі. І всі гнемось, скавудимо безрадно, нарікаємо. А нас толчуть, толчуть без жалю, без людських чувань. Але на загальній мові

всі ми люде. І ті, яких толчуть і ті, які толчать. Хто-ж сміє твердити, що на землі немає благодаті? Коли ти продажана людина занедажеш, то здохнеш. Навіть наука, що звється медициною, не поспішить тобі на поміч. Бо ця наука даром не дається. Але коли занедажеш людина-покупель, тоді весь дім і всі кругом сумні, а наука доказує всі чуда свої. Коли на вулиці здохне собака, то її скоро забуртять, щоб не затроювала повітря. А коли загине людина з нужди, то забуртять її з неохотою, під примусом, щоби теж не затроювала повітря.

Такі дивні думки бушували в моїй голові і через них я зблудував з дороги. Нюхом чую, що йду поганю. Доходжу до якоїсь фарми. Чую стукіт. Підійшов ближче подвір’я і побачив двоє людей, що при слабкому освітленні ліхтарів поралися біля косарки. Привітався, спитав про дорогу до знайомого фермера.

— Мусиш йти назад одну милу і я на першому роздоріжжю зверни на право — була відповідь.

Значить — я таки добре зблудувався. Немає ради — повертаю назад.

З таким трудом добився до знайомого фермера. Скрізь мертва тишина. Тільки собаки зачули мене і зложо загавкали. Я стомлений, голодний. Думую собі: тихенько залізти на сніг і пересліду до ранку. А ранком побачу... Та собаки ніяк не пускають мене на подвір’я. Чую — рипнула двері.

— Хто, там?

— Це я, той що минулого року був у вас на живнях... — Говори до псів, то не зачеплять тебе і йди прямо сюди.

Саукаю і найбільш ніжними словами заговорою собак. Зайшов в кухню. Старий фермер-Німець привітався зі мною так, як-би я передвечером вийшов був від нього за справуниками до найближчого містечка. Правда, спитав мене,

чи не голодний я, але чомусь я не посмів сказати, що ще від ранку нічого німає не їв. Заявив навіть весело, що цілком не голодний. Але згодом вдарило мене слово фермера, коли сказав він мені, що в нього вже є робітники і для мене праці немає. Що-ж тепер?

15. серпня 1924

Розбудився ранком, поснідав і рішів добитися до найближчого містечка Сайпрес Ривер. Там певно найду більше таких, як я, а — як каже приповідка — в компанії і смерть не страшна.

Кругом рівнина, мочари. Десять близько полудня зустрів гурт робітників, що йшли теж в напрямі містечка. Люде невідомі, але вже по кількох словах став близькими-рідними мені. Пішла балачка про роботу, про тяжкі часи.

В містечку знайшли кількадесят робітників, що купили під елевейторами, під стайкою. Час від часу приходили фермери, переглядали всіх, торгувалися. Цілком, як на ярмарку. Ще якби заглядали в зуби, то тоді не було-би вже різниці між худобиною і робітником.

Деякі робітники сиділи вже тут цілий тиждень. В них вийшли всі гроші і жили вони шпешницею, яку крали з елевейторів. Мочили її в воді і їли. Ночували переважно в порожніх вагонах на стайці, розуміється, крадькома, бо закон не дозволяє цього. Але нужда й голод — це творці хитрости, яка часто йде всупереч найгіршому закону.

Дивлюся на бідні-вимучені обличчя робітників і чомусь думаю:

— У всіх них були мами. Всі вони були колись дітьми, яких пестили матері. А зараз розбридся по світу. Зараз виставляють себе на продаж, щоб жити. І піддержують рештки сил моченою шпешницею. Чи-ж можна від тих людей вимагати, щоби не дихали вони ненавистю і гнівом до тих, яким надокучає музика, сите життя і для яких шпешниця-це золото?

ВАЖНЕ! - ВАЖНЕ!

Повідомляється всім драматичні гуртки і товариства, що відділ Стів. Укр. Роб. Дім в Вінніпегу має на продаж ограничену кількість примірників славної романтичної драми М. Старицького з життя карпатських гуцулів в 5-ох діях і 7-ох відслонах зі співами і танцями п. п.

“ЮРКО ДОВБУШ”

Ціна одного примірника 50 центів.

Для товариств 5 примірників за \$2.00. Для книгарень 25% опусту.

Проситься замовлення слати на слідуючу адресу:

Ukr. Labor Temple Branch
Cor. Pritchard & McGregor,
Winnipeg, Man.

ЧИТАЙТЕ! — ЧИТАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ

Одиний часопис в Злучених Державах, який в дійсності аступає інтереси працюючого люду. Виходить кожного дня окрім державних свят.

Обов’язково кожного українського робітника є стати передплатником цього часопису. В ній ви знайдете цікаві вісті з цілого світа, як також політично наукові статті, розвідки, дописи і т. п.

Передплата на рік \$9.00.

Пішіть сейчас на слідуючу адресу:

UKRAINIAN DAILY NEWS
17 East 3rd St.
New York, N. Y.

Кожний класово свідомий робітник повинен передплатувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіційний орган Комуністичної Партії Канади.

Передплата на рік виносить \$2.00, на піврік \$1.00.

Зашліть передплату таки ще нині!

Address:
THE WORKER,
Room 301, Tyrrell Bldg.
96 King St. East
Toronto, Ont.

